

Stosunek pracy jest to relacja pomiędzy pracodawcą a pracownikiem.

Pracodawca - jest jednostką organizacyjną lub osoba fizyczną zatrudniającą pracowników

Pracownik - jest osobą fizyczną zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierunkiem.

Umowa o pracę – zgodne oświadczenie woli pracownika i pracodawcy, na mocy którego pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju, a pracodawca do zapłaty wynagrodzenia odpowiadającego rodzajowi pracy wykonywanej przez pracownika.

Cechy stosunku pracy:

- Osobiste świadczenie pracy
- Odpłatność pracy
- Podporządkowanie pracodawcy
- Ryzyko pracodawcy
- Ciągłość i powtarzalność pracy

Rodzaje umów o pracę

- ✓ terminowe
  - Umowa na okres próbny
  - Na czas określony
- ✓ Bezterminowe
  - Czas nieokreślony

Umowa o pracę powinna określać:

- Strony umowy
- Rodzaj umowy o pracę
- Datę jej zawarcia
- Warunki pracy i płacy

Obowiązki pracodawcy

- Zapoznanie pracowników z zakresem obowiązków, sposobem wykonywania pracy na wyznaczonym stanowiskach oraz z ich podstawowymi uprawnieniami
- Organizować pracę w sposób zapewniający pełne wykorzystanie czasu pracy
- Zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy
- Terminowo i prawidłowo wypłacać wynagrodzenie
- Kierować i zapłacić za profilaktyczne badania pracownika

Profilaktyczne badania pracownika:

- Wstępne – podlegają pracownicy przyjmujący się do pracy lub zmieniający stanowisko pracy,
- Okresowe – podlegają wszyscy pracownicy Częstotliwość ustala każdorazowo lekarz w zależności od stanu zdrowia pracownika oraz warunków charakterystycznych dla zajmowanego stanowiska pracy
- Kontrolne – badaniom podlegają pracownicy, którzy z powodu choroby byli niezdolni do pracy dłużej niż 30 dni. Celem tych badań jest ustalenie zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku
- Okresowe – „końcowe” badania te przeprowadzane są na wniosek pracownika po rozwiązaniu lub wygaśnięciu stosunku pracy.

Obowiązki pracownika

- Przestrzeganie przepisów bhp
- Przestrzeganie dotyczące ochrony środowiska
- Przestrzeganie bezpieczeństwa podmiotu w zakresie ochrony przeciwpożarowej
- Przestrzeganie czasu pracy ustalonego w zakładzie pracy
- Przestrzeganie regulaminu pracy
- Dbanie o dobre zakładu
- Przestrzeganie tajemnicy określonej w odrębnych przepisach

Obowiązki związane z zatrudnieniem pracownika

- Zgromadzenie danych osobowych pracownika (pracownik wypełnia kwestionariusz osobowy oraz przekazuje pracodawcy do wglądu świadectwa pracy z poprzednich miejsc zatrudnienia oraz dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje zawodowe)
- Uzyskanie orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku
- Przeszkolenie pracownika w zakresie bhp (instruktaż ogólny i instruktaż stanowiskowy)
- Przeszkolenie pracownika w zakresie przepisów przeciwpożarowych, zapoznanie go z regulaminem pracy oraz przekazanie informacji o warunkach zatrudnienia
- Zgłoszenie pracownika do ubezpieczeń w terminie 7 dni od zatrudnienia (do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego)

Obowiązki związane z rozwiązaniem umowy o pracę

- W dniu w którym nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę, pracodawca ma obowiązek wydać pracownikowi świadectwo pracy
- Wypłacenie pracownikowi wszystkich należnych świadczeń np. za niewykorzystany urlop wypoczynkowy ekwiwalent
- W ciągu 7 dni od rozwiązania umowy o pracę ma obowiązek wyrejestrowania pracownika z ubezpieczeń
- Musi sporządzić PIT-11 czyli informacje o dochodach i pobranych zaliczkach na podatek dochodowy w danym roku dla pracownika i Urzędu Skarbowego

AKTA OSOBOWE

CZĘŚĆ A – DOKUMENTY ZWIĄZANE Z UBIEGANIEM SIĘ PRACOWNIKA O ZATRUDNIENIE

- Dokumenty rekrutacyjne (CV, list motywacyjny)
- Dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe np. ukończenie szkoły, kursów
- Zaświadczenie o niekaralności
- Orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy

CZĘŚĆ B – DOKUMENTY ZWIĄZANE Z NAWIĄZANIEM STOSUNKU PRACY I PRZEBIEGIEM ZATRUDNIENIA PRACOWNIKA

- Umowa o pracę
- PIT 2
- Zgłoszenie ZUS ZUA
- Dokumenty związane z obniżeniem czasu pracy

- Dokumenty związane z urlopem
- Orzeczenie lekarskie w związku z przeprowadzonymi badaniami okresowymi i kontrolnymi
- Dokumentacja związana z podnoszeniem kwalifikacji

CZĘŚĆ C – DOKUMENTY ZWIĄZANE Z USTANIEM ZATRUDNIENIA

- Oświadczenie o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy o pracę
- Kopia świadectwa pracy

Inne formy umowy o pracę:

TELEPRACA

Jeżeli pracownik jest zatrudniony na podstawie jednej z umów o pracę i wykonuje swoje zadania np. w swoim mieszkaniu a efekty pracy przekazuje pracodawcy za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej to wykonana przez niego praca jest określona w przepisach prawa pracy jako telepraca, a wykonujący ją pracownik – jako telepracownik.

PRACA TYMCZASOWA

Praca tymczasowa (leasing pracowniczy) polega na wykonywaniu określonej pracy przez osobę zatrudnioną przez agencję pracy tymczasowej na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy użytkownika.

Bywa stosowana w sytuacjach;

- Gdy pracodawca potrzebuje pracownika na krótki okres (np. sprzedawcy w sklepie w okresie przedświątecznego szczytu zakupów)
- Gdy pracodawca dowiedział się nagle, że zatrudniony pracownik będzie przez jakiś czas nieobecny (np. z powodu choroby) i musi być zastąpiony innym pracownikiem

W pracy tymczasowej występują trzy podmioty : pracownik, agencja pracy tymczasowej, pracodawca użytkownik (podmiot, na którego rzecz pracownik wykonuje pracę)

Przebieg współpracy:

- Agencja pracy tymczasowej podpisuje z pracodawcą użytkownikiem umowę o udostępnienie pracowników
- Agencja znajduje pracownika poszukiwanego przez pracodawcę użytkownika
- Agencja pracy tymczasowej podpisuje z pracownikiem umowę o pracę na czas określony
- Agencja kieruje pracownika do pracy u pracodawcy użytkownika
- Pracodawca wyznacza zadania i kontroluje ich wykonanie
- Pracownik wykonuje zadania na rzecz pracodawcy
- Pracownik otrzymuje wynagrodzenie od agencji tymczasowej
- Agencja wystawia fakturę dla pracodawcy użytkownika
- Pracodawca użytkownik dokonuje zapłaty za fakturę

Korzyści pracy tymczasowej:

- Pracownik może zdobyć doświadczenie
- Pracodawcy użytkownicy często zatrudniają osoby, które się sprawdziły
- Pracownikom tymczasowym przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze dwóch dni za każdy miesiąc pracy

Wynagrodzenie – świadczenie pieniężne pracodawcy na rzecz pracownika z tytułu pracy wykonanej przez pracownika

Wynagrodzenie brutto nie może być niższe od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, która jest ogłoszona na każdy rok kalendarzowy w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Oprócz wynagrodzenia zasadniczego pracownik może otrzymywać nagrody, premie i dodatki do wynagrodzeń.

Dodatki do wynagrodzeń:

- Obligatoryjne: np. dodatek za pracę w godzinach nadliczbowych lub za pracę w nocy
- Fakultatywne: dodatek funkcyjny, trzynastka, dodatek za staż pracy, nagroda jubileuszowa

CHARAKTERYSTYKA UMÓW

Rodzaj umowy	Cechy charakterystyczne	Okres zawarcia umowy	Okres wypowiedzenia	Sposoby wypowiedzenia
Na okres próbny	<ul style="list-style-type: none"> Zawiera się w celu sprawdzenia kwalifikacji pracownika Łatwość rozwiązania umowy 	Terminowa Nie dłużej niż 3 miesiące	3 dni robocze / 2 tygodnie pracy 1 tydzień/ powyżej dwóch tygodni 2 tygodnie / 3 miesiące pracy	<ul style="list-style-type: none"> Za wypowiedzeniem dokonany przez jedną ze stron Za porozumieniem stron Z upływem czasu
Na czas określony	<ul style="list-style-type: none"> Zawiera termin końcowy stosunku pracy Rozwiązuje się samoczynnie z mocy prawa Może zostać podpisana z danym pracownikiem tylko trzykrotnie a łączny ich czas zawarcia nie może przekraczać 33 miesięcy 	Terminowa na czas określony w umowie	2 tygodnie / krócej niż 6 miesięcy 1 miesiąc / co najmniej 6 miesięcy 3 miesiące / co najmniej 3 lata	<ul style="list-style-type: none"> Bez podania przyczyny Za wypowiedzeniem dokonany przez jedną ze stron Bez wypowiedzenia np. dyscyplinarne Za porozumieniem stron Z upływem okresu na który została zawarta
Na czas nieokreślony	<ul style="list-style-type: none"> Najbardziej korzystna dla pracownika Pracodawcy trudno rozwiązać stosunek pracy Gwarantuje stabilność zatrudnienia Musi być podana przyczyna zwolnienia z pracy 	Bezterminowo		<ul style="list-style-type: none"> Za porozumieniem stron Za wypowiedzeniem, z uzasadnieniem wypowiedzenia przez pracodawcę Za wypowiedzeniem przez pracownika Bez wypowiedzenia np. dyscyplinarne

Okres wypowiedzenia mniej o przepis dotyczący tygodni lub ich wielokrotności
 Wniosek się odwołuje do soboty
 Okres wypowiedzenia określony w miesiącach kończy się w ostatnim dniu miesiąca